

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **JUDr. E. P.**, sídlo kancelárie D., R., správca konkurznej podstaty úpadcu U. spol. s r.o., V. č. X., IČO: X., zast. advokátom JUDr. J., D., R., proti odporcom: **1/ V., s. r. o.**, R., P. č. X., IČO: X., **2/ IV. C., a. s.**, R., P. č. X., IČO: X., obaja zastúpení advokátkou JUDr. Z. H., D., R., **o zaplatenie sumy 1 665 535,35 eur s prísl.**, o vznesenej námietke zaujatosti odporcov 1/ a 2/ voči predsedníčke senátu Krajského súdu v Žiline JUDr. Márie Dubcovej z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 13Cob/460/2014, vedenej na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 2C/7/2014, takto

r o z h o d o l :

Predsedníčka senátu Krajského súdu v Žiline JUDr. Mária Dubcová **n i e j e vylúčená** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 13Cob/460/2014.

O d ô v o d n e n i e :

V prejednávanej veci súd prvého stupňa rozsudkom zo dňa 20.08.2014 uložil odporcom 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť navrhovateľovi žalovanú sumu s príslušenstvom a nahradiť mu trovy konania. Na základe odvolania odporcov 1/ a 2/ z 20.10.2014 bola vec predložená na rozhodnutie Krajskému súdu v Žiline a vec bola pridelená na rozhodnutie senátu 13Cob predsedníčke senátu JUDr. Márii Dubcovej. Dňa 17.03.2015 bola krajskému súdu doručená námietka zaujatosti odporcov 1/ a 2/ voči predsedníčke senátu JUDr. Márii Dubcovej z dôvodu, že táto má podľa odporcov blízky priateľský vzťah k právnemu zástupcovi navrhovateľa JUDr. P.. O tejto skutočnosti sa mal dozvedieť štatutárny orgán odporcu 1/ a 2/ T. na obchodnom stretnutí dňa 13.03.2015 v Bratislave. Právny zástupca má mať aj blízky vzťah k správkyni konkurznej podstaty, ktorú v konaní zastupuje, čo má mať vplyv aj na súdne konanie na Krajskom súde v Žiline.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd nadriadený (§ 16 ods. 1 O.s.p.) Krajskému súdu v Žiline posudzoval opodstatnenosť námietky zaujatosti vznesenej odporcami 1/ a 2/ len vo vzťahu k predsedníčke senátu, keďže jej vzťah k právnenému zástupcovi navrhovateľa bol odporcami namietaný a táto má predsedieť senátu, kde bola vec pridelená na prejednanie.

Predsedníčka senátu JUDr. Mária Dubcová vo svojom vyjadrení k námietke zaujatosti výslovne uviedla, že je bez pomeru k právnym zástupcom, k veci a necíti sa byť zaujatá. Neexistuje žiaden jej odporcami tvrdený priateľský vzťah k JUDr. P., má k nemu čisto profesionálny prístup a pozná ho ako advokáta vystupujúceho v sporových veciach. Určite nezakladá dôvod pre jej vylúčenie podľa ust. § 14 ods. 1 O. s. p. Okrem predsedníčky senátu JUDr. Márie Dubcovej aj ďalší členovia senátu JUDr. Zuzana Štolcová a JUDr. Róbert Bebčák vo svojich vyjadreniach zhodne uviedli, že vo veci sa necítia zaujatí, nemajú právne relevantný vzťah k veci, k účastníkom konania ani k ich zástupcom.

Podľa § 14 ods. 1 a 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O. s. p.) sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

Podľa § 16 ods. 1 O. s. p. súd predloží vec nadriadenému súdu s vyjadrením sudcu na rozhodnutie o námietke zaujatosti do 15 dní od jej podania. Ak sa spis zároveň predkladá odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní, vec sa predloží až po vykonaní úkonov spojených s predložením veci odvolaciemu súdu. O tom, či je sudca vylúčený, rozhodne do desiatich dní od predloženia veci nadriadený súd v senáte; touto lehotou nie je viazaný, ak rozhoduje zároveň o odvolaní. O vylúčení sudcov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodne do desiatich dní iný senát tohto súdu.

Právna úprava vychádza z predpokladu, že len nezaujatý sudca, ktorý nie je v žiadnom osobnom vzťahu k účastníkom, ani k ich zástupcom, a ktorý nie je žiadnym spôsobom osobne zainteresovaný na výsledku konania, poskytuje potrebné záruky spravodlivého rozhodovania.

Dôvody pre vylúčenie sudcov sú stanovené veľmi všeobecne a rámcovo, a to tak, že postačí, ak vzbudzuje ich existencia pochybnosť o sudcovej nezaujatosti bez toho, aby musela byť eventuálna zaujatosť bezpečne preukázaná. Právna úprava tak konkretizuje ust. čl. 46 ods. 1 a čl. 141 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a tiež ustanovenie § 1 O. s. p. o zabezpečení spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov v občianskom súdnom konaní.

Všeobecne je možné povedať, že pre pomer k veci bude sudca vylúčený vždy, keď má sám na výsledku konania priamy alebo nepriamy záujem, alebo aj keď taký záujem nemá, ak má vopred o veci poznatky, ktoré by mal získať až za konania, a ktoré môžu jeho nestrannosť ovplyvniť. Pomer k účastníkom môže byť dôvodom k vylúčeniu, ak je niektorý z účastníkov sudcovi osobou blízkou (§ 116 Občianskeho zákonníka), ďalej aj priateľský alebo nepriateľský vzťah, vzťah určitej závislosti ekonomickej alebo služobnej a podobne.

Všetky dôvody k vylúčeniu sudcu je treba vždy hodnotiť vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam veci tak, aby sa predišlo možným pochybnostiam o nezaujatosti súdu. Dôvody pre vylúčenie však nemôžu byť len všeobecné, vylúčenie musí byť vždy podložené konkrétnymi skutočnosťami.

Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) súčasne na druhej strane zahŕňa aj právo na to, aby právna vec účastníka konania nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci musí rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z pojednávania a rozhodovania, ktorý zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho pojednávania a rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmarení hroziaceho rizika, že by vo veci mohol konať a rozhodovať zaujatý - nie nestranný - sudca.

Nestrannosť definovaná aj ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti býva považovaná za pojem širší ako nezávislosť. Nestrannosť sudcu musí byť podstatou jeho funkcie, zatiaľ čo jeho nezávislosť ju má iba umožňovať. Pod sudcovskou nezávislosťou a nestrannosťou treba rozumieť aj nezávislosť a nestrannosť každého jednotlivého sudcu. Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej právnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97). Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O. s. p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O. s. p.). Obsahom práva na prejednanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je len povinnosť (nadriadeného) súdu prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Z judikatúry EŠLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodiť, že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje.

Pri posudzovaní dôvodnosti oznámenia konajúcej sudkyne JUDr. Márie Dubcovej o skutočnostiach vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania veci vychádzal najvyšší súd zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcov a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Sudcovia sú totiž vo všeobecnosti vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na ich pomer k veci, k

účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (viď ustanovenie § 14 ods. 1 O. s. p.).

Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení uviedla, že sa necíti byť zaujatá a dôvody uvádzané odporcami nemajú žiaden reálny základ. K právnomu zástupcovi navrhovateľa nemá žiaden vzťah a ich kontakt je výlučne profesionálny a obvyklý v pozícii sudcu a advokáta.

V súlade s vyššie uvedeným výkladom najvyšší súd dospel k záveru, že v tomto prípade nemožno mať objektívne pochybnosti o nezaujatosti sudcu, ktoré by boli relevantné v zmysle § 14 ods. 1 O. s. p.. Z tohto dôvodu rozhodol tak, že predsedníčka senátu Krajského súdu v Žiline JUDr. Mária Dubcová nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol hlasovaním pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.

V Bratislave, 14. apríla 2015

JUDr. Juraj S e m a n, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mária Némethová